

Nākotne pieder patiesībai

Par sarunas biedru, JANIS BLAZEVIČS dzimis 1947. gadā Krāslavas rajonā. Izglītība — augstākā tehniskā. Strādājis ražošanā par ceha priekšnieku, izvirzīts padomju darbā, bijis Preiļu rajona tautas deputātu padomes izpildkomitejas priekšsēdētājs. Kopš 1986. gada — LKP Ventspils rajona, kopš 1988. gada — Ventspils pilsētas un rajona partijas organizācijas pirmais sekretārs. Alzvaditajā plēnumā kooptēts LKP CK sastāvā. Ļoti aktīvi piedalījies tikko pieņemtās Latvijas komunistu rīcības programmas izstrādāšanā.

— Atļaujiet vispirms jūs apsveikt ar jauna partijas pienākuma uzticēšanu.

— Paldies!

— Šinī sakarā arī pirmais jautājums: kā vērtējat šādu Centrālās Komitejas atjaunošanas praksi?

— Konkrētajā situācijā — visnotaļ pozitīvi. Bet principi uzskatu, ka normāli būtu, ja CK sastāvā tiktu ievēlēti visi partijas pilsētu un rajonu komiteju pirmie sekretāri. Gadījumā, ja kāds no viņiem kongresu starplīkšā šo amatu atstāj, vajadzētu paredzēt iespēju kooptēt CK sastāvā viņa pēcteci. Domāju, ka lietderīgi vietējās organizācijas tur pārstāvēt tieši šajā līmenī.

— Pēdējā laikā republikas partijas vadības darba stilā vērojamas dažādas novitātes. Jūsu vērtējumā — vai tā ir nodeva model? Vai arī reāli apjaustas rūpes par izdzīvošanu republikas faktiskajā daudzpartiju situācijā?

— Gribu atbildēt ar pretjautājumu — vai atklātums šobrīd ir mode vai nepieciešamība? Jā, tagad par mūsdienīgām uzskata translācijas no agrāk slēgtām zālēm, kabinetiem, poligoniem. Bet — reāli ņemot — vai mēs varējām savā pēdējā plēnumā nepieļaut tiešo pārraidi un televīzijas klātbūtni? Neriskējot pie tam zaudēt autoritāti? Nevarējām, jo tad mēs iegūtu tikpat bēdīgu slavu kā interfronte. Lai pastāvētu, masu organizācijai ir sevi jāpaskauj visas tautas pārbaudes, jāļauj salīdzināt ar citām. Tikai tad ceļā iegūta uzticība ir kaut ko vērt.

Vēl pozitīva iezīme — CK aparāts nebaids iesaistīt darbā pilsētu un rajonu komiteju pirmos sekretārus. Tas jau dod rezultātus. Uzskatu, piemēram, ka veiksmīga bija mūsu veidotā alternatīvā rīcības programma; sekretāru progresīvās potences spilgti izpaudās debatēs.

Taču, manuprāt, CK vēl maz izmanto pilsētu un rajonu komiteju pārējo darbinieku radošās spējas. Bet tās tur ir milzīgas. Tikai jāprot aktivizēt.

Jau par gaidītām — un pašsaprotamām — kļūst partijas vadītāju uzstāšanās pa radio un televīzijā aktuālu notikumu sakarā. Agrākās formulas «partija — vara — tauta» vietā nostiprinās demokrātiskā saikne «tauta — partija — vara».

Daudz demokrātiskākas tagad kļuvušas biroja sēdes —

tajās droši var izteikt arī vairākumam pretēju viedokli un nebaidīties par sekām. Tas noskaņo domu sacensībai, ražošam darbam, bez kura mēs nevarēsim pastāvēt citu potenciālo partiju vidū.

— Pieņemtajā rīcības programmā tāda iespēja nav nemaz paredzēta, zemtekstā tā tad rēķinoties, ka komunisti valsti vienmēr būs valdošā partija.

— Savā programmā mēs noraidām ar likumu noteikto Komunistiskās partijas prioritāti. Tās vadošā loma katram komunistam ir jāpildina ar konkrētu darbu. Un vēl, Jebkura partija ir radīta politiskai cīņai — tāpat cīņai par varu —, un komunisti no tās atteikties nedrīkst.

Jā, var gadīties, ka vara būs jādala. Ar to ir jāreķinās, ja ejam uz reālu demokrātizāciju. Taču tad dalāma arī atbildība.

— Vai domājat, ka nule plēnumā apstiprināto rīcības programmu saprātis un pieņēms izpildēt arī tauta?

— Kā arī būtu — tas ir pirmais republikas komunistu patiesām patstāvīgi izstrādātais politiskais dokuments. Bez Maskavas diktāta. Konkrētajā situācijā tas ir maksimālais, ko bija iespējams radīt. Politika ir jāreķinās ar realitāti. Ar konservatīvo spēku neganto pretdarbību. Tautai vajadzētu to saprast. Mēs necentrāles pārkrāsot fasādi. Tur ir arī drosmīgi jaunbūves elementi.

— Tātad kompromiss. Bet šādos jautājumos paritāte nekad nav absolūta. Sekojot plēnuma gaitai neklātienē, gandrīz fiziski bija jūtams konservatīvo spēku spiediens. Vai pastāvēja draudi, ka viņi gūs pārsvaru?

— Ļoti reāli. It īpaši balsojot par preambulu, staļinisma noziegumu kvalifikāciju un LKP statusu. Domāju, ka taktiska veiksmē bija panāktais lēmums dot balsttiesības ne tikai CK locekļiem, vien, jo blakus progresīvajam slānim tur ir arī stipras stagnatiskās tendences.

Par vislielāko veiksmi uzskatu, ka nosargājām — līdz izšķiršanai nākamajā kongresā — Latvijas Kompartijas statusa otro variantu.

— Kas, jūsuprāt, programmā palika nepateikts?

— Domāju, tajā vajadzēja iekļaut atziņu, ka padomju federācijā mums jāveido pilnīgi patstāvīgs, pilnīgi savs Latvijas socialistiskās attīstības modelis. Atšķirīgs pat no

Igaunijas un Lietuvas. Un šinī sakarā rūpīgi jāizpēti socialistisko valstu kompartiju pieredze, lai aizgūtu vislabāko. Bet partijas darbība parlamentārisma apstākļos šajā pašā nolūkā jāiepazīst visās Baltijas rajona valstīs.

— Kādaļ vajadzētu būt šīs programmas īstenošanās gaitai republikā, kas jādara pirmām kārtām?

— Vislielākais, kas varētu notikt, — ja tagad, to apspriežot, pirmorganizācijas sāktu izstrādāt un pieņemt savas programmas un programmas un sastādīt pasākumu plānus to izpildei. Tā mēs kārtējo reizi visu nogremdēsim formalismā. Šai programmai vienkārši ir jābūt katra komunistu apzīnā. Ar to jādžīvo, tai jāstrādā katru dienu. Citas alternatīvas mums nav.

— Latvijas komunistu rīcības programma un vietējo padomju vēlēšanas. Kādu saikni te redzat?

— Tā būs pirmā nopietnā kā mūsu autoritātes (un šī dokumenta) pārbaude, kuras rezultātu negēmos prognozēt. Bet paredzu cīņu, kurā mums būs jāatbild par visu līdzšinējo un neatkarīgi no mums notikušo...

— Pārmaiņas republikā, tai skaitā Latvijas Komunistiskajā partijā, Padomju Savienībā uztver dažādi. Arī naldīgi. Tas var šeit ietekmēt vai pat pārtraukt daudzus pārbūves progresīvos procesus.

— Domāju, ka objektīvas informācijas izplatīšanā daudz vairāk vajadzētu darīt komunistiem — PSRS tautas deputātiem. Viņi mums nenoguruši līdzdarbojas republikas Augstākajā Padomē, bet Vissavienības mērogā savu taisnību pierādīt un republikas intereses aizstāvēt vēl īsti nemāk. Daži pat darbojas tieši pretēji. Bet mūsu programma ir paredzēts darbs Vissavienības griezumā, un tieši deputātiem komunistiem tas arī būtu jāvelc. Nekāda izpildes sabotāža nedrīkstētu notikt, rīcības programmu plēnumā taču pieņemām, tikai vienam atturoties.

— Pirmorganizācijas patlaban sākas pārskati. Sagādāms, ka šo kampaņu vienlīdz centīsies izmantot partijas konservatīvie un pārbūves spēki, lai palielinātu savu ietekmi masās. Tā būs vajadzīga netālaizās vietējo padomju vēlēšanas.

— LKP rīcības programmai ir zīmīgs nosaukums — «Pa Latvijas suverenitātes ceļu». Esmu pārliecināts, ka tā var kļūt par stabilu bāzi priekšvēlēšanu platformai visiem komunistiem — deputātu kandidātiem. Mēs nedrīkstam nevienu vēlēšanu apgabalu atstāt demagogiem vai emociju politiķiem.

Intervēja
Jānis Trops,
«Cīņas» korespondents